

Jezik in spol

Damjan Popič

Poletna šola JANES, 7. julij 2016

Zakaj hočem na Pedagoško fakulteto?

Ker me dejstvo, da bom blažen med ženami, prav nič ne moti.

Univerza v Mariboru

Filozofska fakulteta

**VSAK JE VSAJ
PET MINUT NA
DAN NEUMEN**

NE PRESEŽI
TE MEJE,
ŠTUDIRAJ!

Moški govor – ženski govor

ženska.si

Seks & Partnerstvo » Partnerstvo

Preverjen vir

Kako za vruga razumeti moškega?!?

Intimate medicine marec 6, 2014 / 2 leta ago

Ta članek morajo nujno prebrati vse ženske, ki se jim še vedno zdi, da so moški z drugega planeta!

 KOMENTIRAJ

 SHARE

 SHARE

 SHARE

 NOVICE

Vpiši svoj email naslov:

Moški govor – ženski govor

moški.si

Sodoben moški » Partnerski odnos

Kako razumeti žensko med prepirom?

Melita Kuhar marec 6, 2016 / 1 mesec ago

Prispevek strokovnjaka

Odgovor: nikakor. Hecam se. Dejstvo pa je, da se moški in ženske prepiramo drugače...

 KOMENTIRAJ SHARE / 14 SHARE SHARE NOVICEEmail:

Politična (ne)korektnost
v akciji

Janez Janša
@JJansaSDS

Follow

Na neki FB strani javne hiše ponujajo poceni
usluge odsluženih prostitutk Evgenije C im
Mojce PŠ. Eno za 30€, drugo za 35€.
[#ZvodnikMilan.](#)

*„Ajde, miška mala, gremo!
To mi deli, to mi deli!“*

*»Poenostavite za ženske,
lepo prosim.«*

*"Kako rad imam te
novinarke,
ki tako zlahka
pokleknejo."*

Bratislav Gašić

Preklinjanje

- Preklinjati kot star dedec
- Preklinjati kot star pijanec
- Preklinjati kot mornar + star mornar, pijan mornar
- Preklinjati kot kočijaž (furman) + star, pijan
- Preklinjati kot star knap
- Preklinjati kot Turek
- Preklinjati kot Madžar
(Vir: Gigafida)

*vrnil se je pijan in preklinjajoč;
preklinjajoči moški (SSKJ)*

I do not spew
profanities.
I enunciate them
clearly, like a
fucking lady.

Smerokaz

- Moški in ženski jezik
- Jezik o moških in ženskah
- Spolno nevtravno izražanje

Petra je najboljši kemik na svetu.

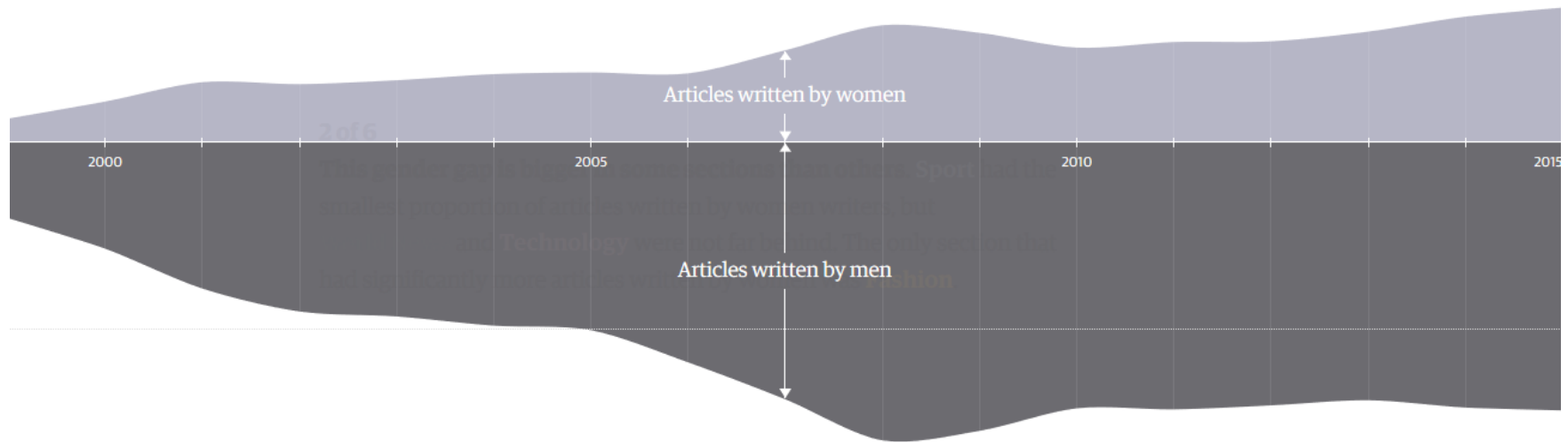
VS.

Petra je najboljša kemičarka na svetu.

Nevtralno?

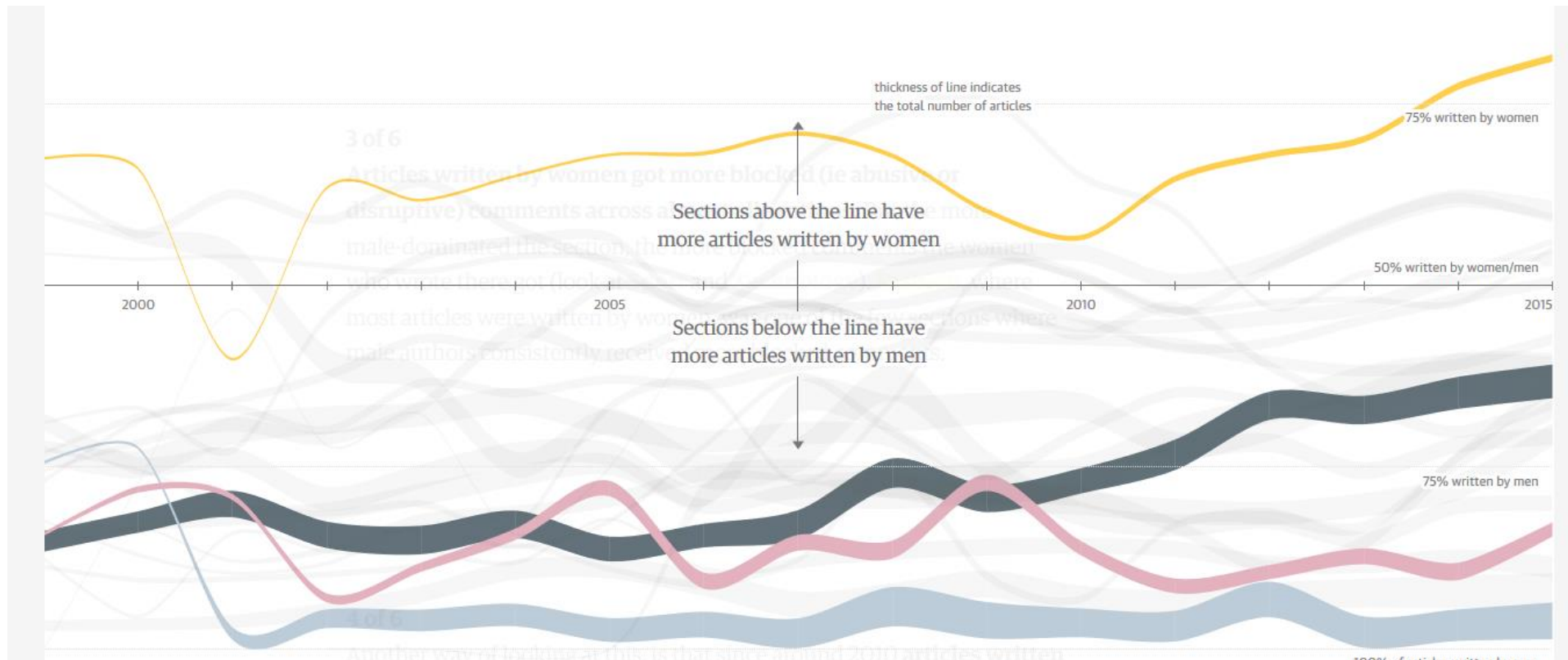
- Kot pravi Žigon, ...
- Kot pravi Žigonova, ...
- Kot pravi T. Žigon, ...
- ...

Z jezikom nad spol ...

Vir: The Guardian

Z jezikom nad spol ...

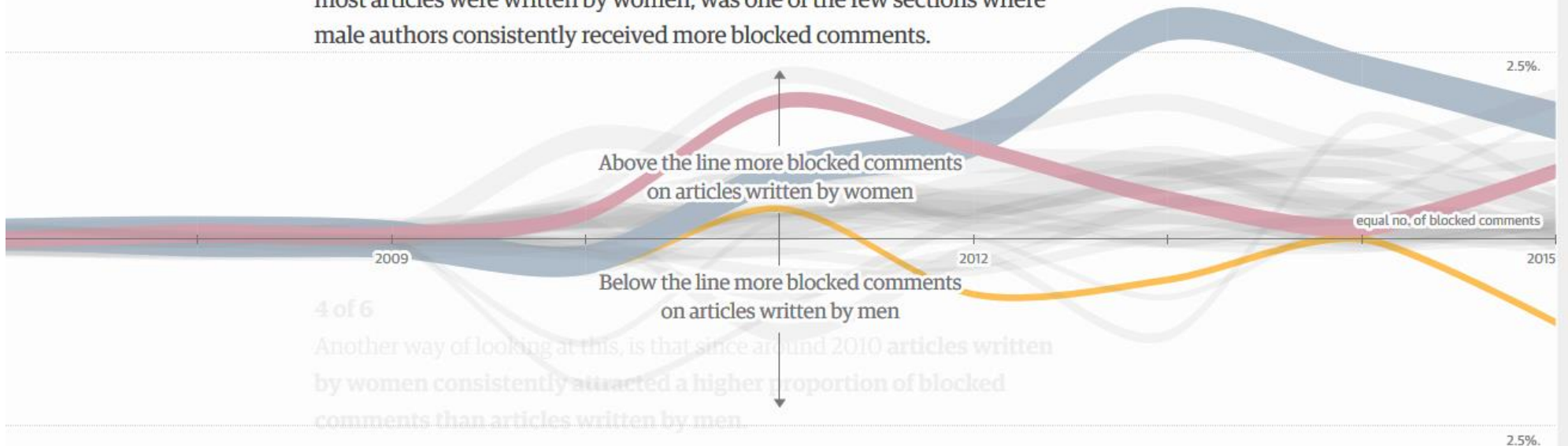

Vir: The Guardian

Z jezikom nad spol ...

Articles written by women got more blocked (ie abusive or disruptive) comments across almost all sections. But the more male-dominated the section, the more blocked comments the women who wrote there got (look at **Sport** and **Technology**). **Fashion**, where most articles were written by women, was one of the few sections where male authors consistently received more blocked comments.

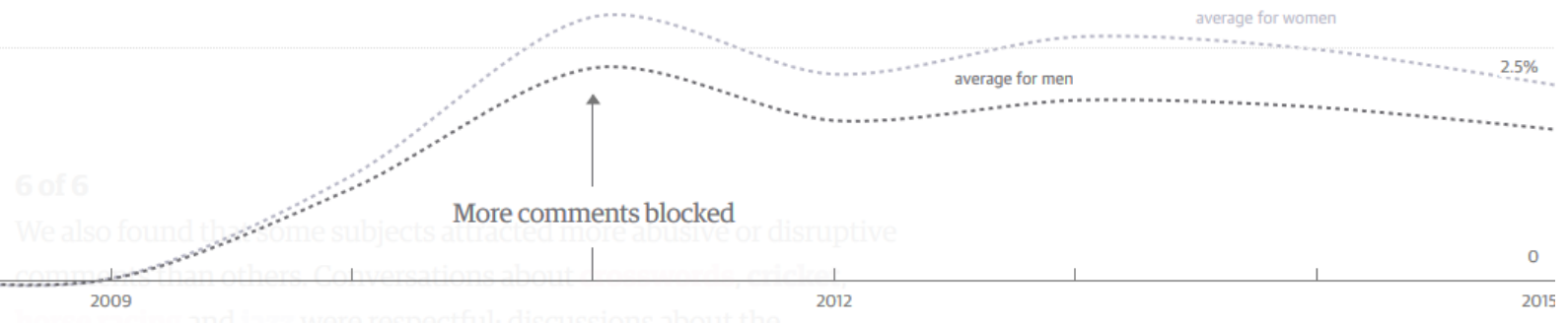
Difference in blocked comments p.p. - 5%.

Vir: The Guardian

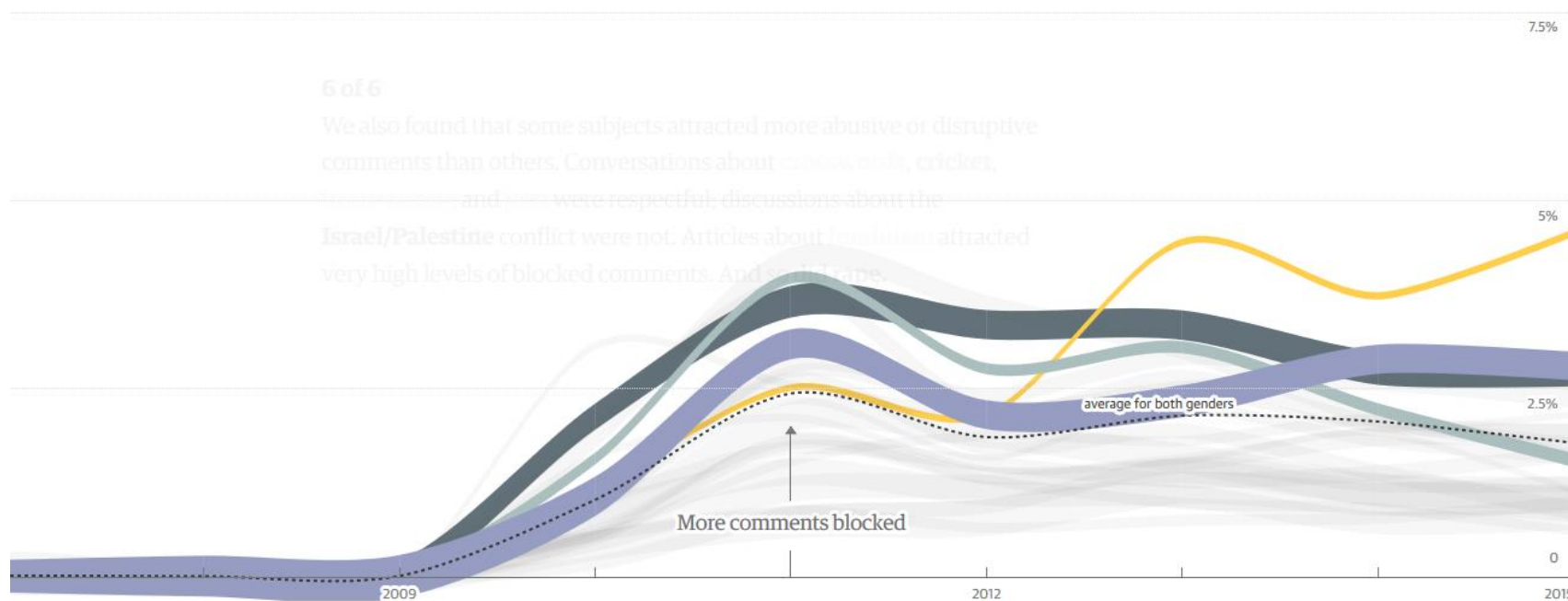
Z jezikom nad spol ...

World news, Opinion and Environment had more than the average number of abusive or disruptive comments. And so did Fashion.

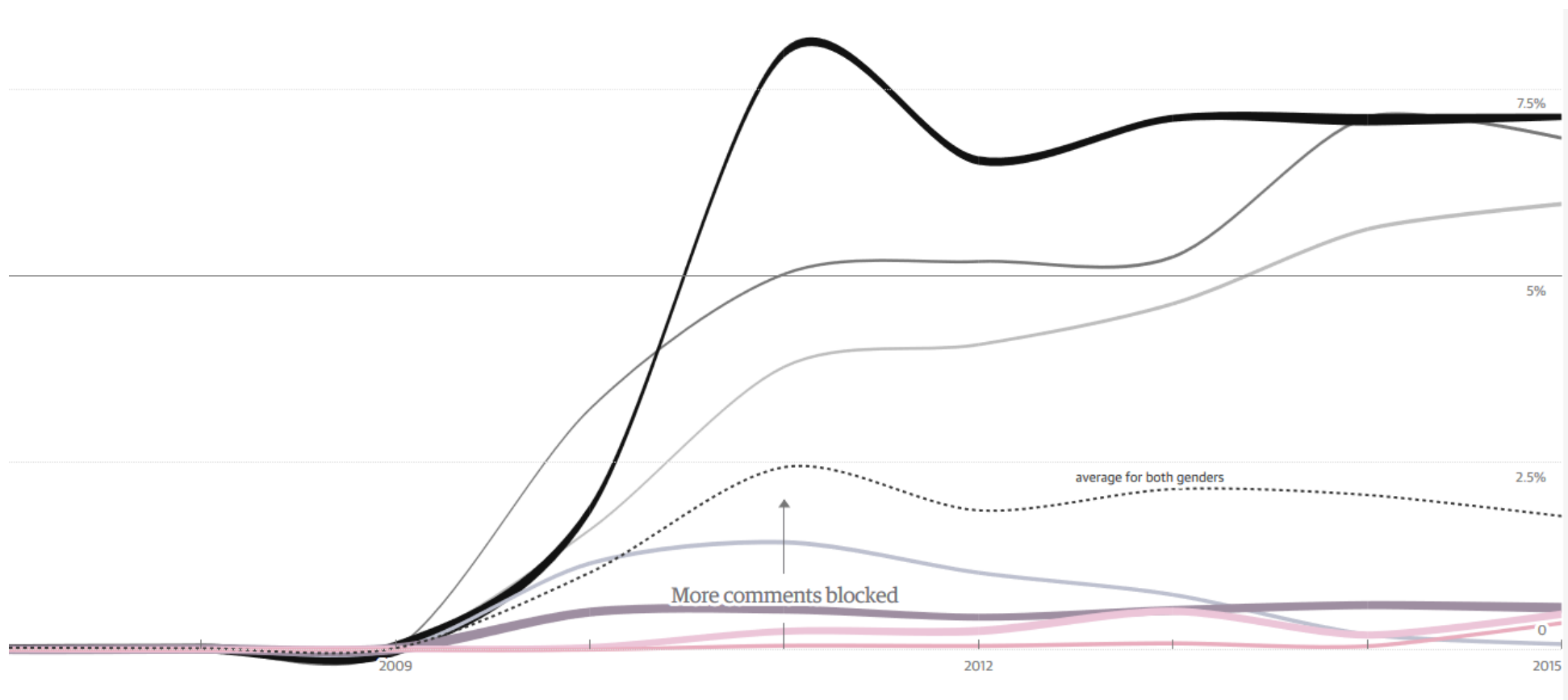

Vir: The Guardian

Z jezikom nad spol ...

Z jezikom nad spol ...

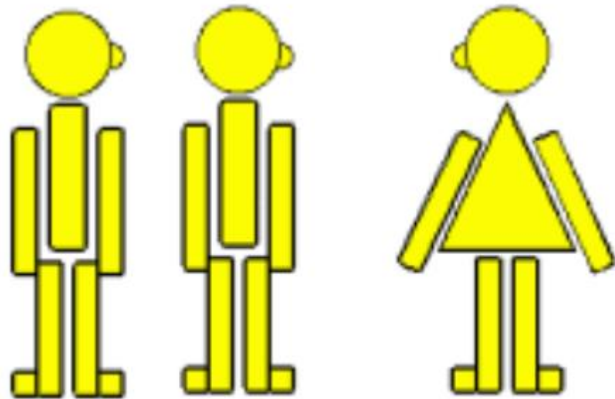

On išče njo

- 60 letni moški, iz okolice MB, želim spoznati urejeno žensko za resno zvezo in skupno življenje. Leta niso važna. Bodi resna, poštena in ljubeča.
- 53 letni moški, iz Prekmurja, zaposlen, urejen, nekadilec in nealkoholik, išče prijateljico za resno zvezo.
- Sem Robert iz Celja, star 39 let, rad bi spoznal punco za skupno zvezo, sem pa tudi na fb pod Robert Kreber, če si resna, se mi lahko javiš.
- Fredi, 41 letni, simpatičen moški iz okol.MS, 175/75, modrih oči, športno aktiven, kolesarjenje, plavanje, pohodi v hribe, obožujem morje in vse kar je povezano z njim
- Pošten, dober srčen, simpatičen, razumevajoč, samostojen moški, nealkoholik in nekadilec, želim spoznati žensko nekadilko, lahko tudi tujko, od 40 do 45 let

Ona išče njega

- Maribor, 21-letna svetlolaska, dolgih las, lepega nasmeha, katera se rada poljublja, rada se carta, rada se igra in veliko več še zna, išče moškega.
- 57 letna, iz okolice Ptuja, ljubiteljica plesa in gobarjenja, išče resnega moškega, svojih let.
- 31 letno preprosto dekle. Si želiš družbe, druženja? Morda se ujameva. Sem močnejše postave iz okolice Maribora. Iščem fanta za skupno preživljanje prostega časa in raznovrstna razvajanja
- 27, IVANKA ; Kar pokam od energije :) Sem izobražena in zaposlena. Obožujem potovanja in šport, v ljubezni razočarana
- 23, SARA ; Ne spadam ravno med lepoticke, sem pa dobrega srca, če ti to kaj pomeni. Upam, da končno spoznam nekoga ki ne gleda samo na zunanost

Hacker Factor

Gender Guesser

M ali Ž?

Do kod torej še lahko seže zabitost, preden jo bomo prepoznali kot družbeno škodljivo? Do kdaj se nam bo zdelo normalno, da moramo po diktatu večine vsi po božje častiti gasilce; se protokolarno klanjati predsedniku, ki kaže mišice na koledarjih; poslušati govejo muziko, ki jo Mario opravičuje z ratingom; opuščati dvojino in rodilnik, ker je lažje? Do kdaj?

M ali Ž?

Danes pa uvodna poglavja v gerontologijo. Jekleni Karl Erjavec se je s svojim, danes že ponarodelim pojmovanjem humorja lotil koalicijskih partneric.

Čim se Karl Erjavec začne šaliti iz koalicijskih partneric, celo politično apatični državljani sklepa, da so volitve blizu. Menda državna volilna komisija svoje dejavnosti intenzivira takoj, ko prične Erjavec žaltave razdirati na račun koalicijskih partnerjev. Pričnejo čistiti volilne skrinjice in podobno. Kakorkoli, Karl se je tokrat lotil starosti svojih političnih partnerjev. Za stranko SMC, ustanovljeno komaj pred dvema letoma, je ugotovil, da je »dveletni otrok« in kako je hecno, da tako mlad otrok vodi državo.

M ali Ž?

V zadnjem času se v medijih zelo pogosto pojavlja gospa Vesna Vuk Godina, socialna in kulturna antropologinja. Pojavlja se predvsem v kontekstu družinskega zakonika. Tragično je, da jo zaradi dejstva, da družinskega zakonika ne zagovarja, mediji, ki DZak niso naklonjeni, nekritično povzemajo kot predstavnico strokovne javnosti. (Še bolj me moti to, da ni proti DZak zaradi zares zgrešenih vsebin, temveč zaradi tega, ker DZak prepoveduje fizično kaznovanje otrok! Kako lahko kdorkoli trdi, da se mu gre za otroke, če podpira fizično nasilje?!)

M ali Ž?

Pretekli teden je dal nekaj domislekov, za katere je mogoče z gotovostjo trditi, da bodo postali del slovenske folklore. V širšem smislu. Folklor bo najprej postal Cerarjev domislek o tem, da je Slovenec. Ki ne jamra. Ampak išče rešitve. Ta je že postal tržno blago. Seveda v posrečenih predelanih različicah. Je že natisnjen na majice. Ki bodo šle za med, to sploh ni dvoma. Gre za eno od značilnosti slovenske politične kulture: da neidentificirani posamezniki z inteligentnim humorjem posegajo v politiko in politično življenje tako, da izpostavijo bistvo političnih dogodkov.

M ali Ž?

Prevca in Kopitarja ne boš videl po diskačih ob ta najhujših manekenkah pa dret se čist nažgana: “Midva sva carja! Ne može nam niko ništa!” Ker sta ostala, kar sta. Tko k Ronaldo. In ziher se vsi trije zavedajo, kaj so. Da niso kr eni. Da so jebal ježa, sami samcati, nobena mami ni namest njih trenirala. Zato so dans pač tam, kjer so.

Ker ljudje nismo vsi isti. In zakaj se jaz zdej kle s frendom pogovarjam, kok se spodobi objavljat in se hvalit? Ker skromnost je vrlina, pa še na živce greš ljudem, če je nimaš. No, vrline si pa jaz nekam vtaknem.

M ali Ž?

Ležala je vest človeštva, prasica lena zavaljena, v svojem brlogu in se še malo ni zmenila, kadar je kdo potrkal na njena vrata. Tudi nešteti voditelji humanitarnih organizacij, društev, gibanj, forumov, milijoni demonstrantov z vsega sveta so zaman kričali o krivicah, mučenju, klanju nedolžnih, umiranju sestradanih in bolnih - ona se je samo obrnila na drugo stran in spet zadrnjohala. A glej, nekega dne je nekdo potrkal na njena vrata na čisto nov način, tok tok, iz špranje pod vrati pa je začela pritekati blago dišeča lužica čiste pozitivne energije. Odprla je eno oko in vprašala, kdo je pred vrati. Dobri Janez z Zaplane, se je glasil odgovor.

M ali Ž?

Draga Erika,

pravkar sem prebral/a tvoje vabilo in Jurgčevo "razmišljanje" o palatalizaciji in sem ŠOKIRAN/A! Nič nimam proti sinhroniji, nič proti novim pristopom, ampak tole pa iziničuje vse, kar so k slovenistiki (in slavistiki) prispevali jezikoslovci od Miklošiča do Ramovša in naprej. Izkazuje popolno nepoznavanje pojma palatalizacija, kaj šele njenih zakonitosti. Tako igračkanje z glasovi je gola statistika in ni vredno akademske sfere, oprosti. Meni ni prav nič zanimivo, ampak žalostno, neskončno žalostno. Povezuje stvari, ki nimajo vzročne povezave oz. jih razlaga na popolnoma nerelevanten, da ne rečem neumen način. Zakaj ni žažica - halo? kdaj pa je bila tabeseda sprejeta v slovenščino oz. kdaj se je zgodila palatalizacija?!! Prosim, ne poneumljaj naših študentov, naj to delajo z Američani.

Lp,

M ali Ž?

Kolegica Fikfakova, Vi se v svoji 'dobronamernosti' tega najbrž niti ne zavedate —, ampak Vaše pismo je 'condescending'. Sem pač malo prestar/a, pa tudi naredil/a sem že kaj, da bi me hvalile — kako so 'z veseljem prebrale' — in me potem za nagrado povabile gospodične, ki morda ne bodo nikoli ustvarile kaj izvirnega. Tudi to, da ste slučajno na Oxfordu danes nikogar več ne impresionira. Danes pač že vsi vemo, kako se kandidatke regrutirajo [sic!]. Če bi me povabil kakšen resen profesor, to bi pa že bilo nekaj drugega.

M ali Ž?

Ni vse slabo. Tudi v politiki se kje začuti upanje. Res, koliko navdušencev nad idejami senatorja Sandersa o pravičnejši Ameriki, da ne omenjam Frančiška in njegovih somišljenikov. Pa še kaj bi se našlo.

Vendar tam, kjer se odloča, povezano z velikimi posledicami, ni dobro. Slábo, ki zadobiva ogromne razsežnosti, je delo posameznikov ali skupin, katerih učinek na politično-ekonomsko stanje planeta je bistven. K tem skupinam in posameznikom bi štel/a tudi brezimne subjekte, ki uživajo v nasilju, ksenofobiji, sovraštvu, egoizmu ali totalni brezobzirnosti do svojega bližnjega in daljnega ter volijo ljudi s slabim psihološkim profilom.

M ali Ž?

Brexit je zmaga populizma in praznih puhlic, kakršna se verjetno obeta še kje po pretreseni Evropski uniji. Nigel Farage je bil včasih le človek z idejo. Z gorečimi nastopi in vnetljivo retoriko (z)rušiti sistem od znotraj.

Njegova ideja je iz skrajnosti vstopila v zmernost, ko je skrajna retorika o "lenih Grkih" in nevarnih migrantih (ali za delovna mesta ali za varnost) postala sredinska. Medtem ko so se standardi javnega komuniciranja, padanja etičnih in socialnih meril prek grške krize, migrantskih vprašanj in terorizma nižali, je evropski poslanec Farage postajal "glas razuma". Številnim je zelo všeč udrihanje po Bruslju, pa četudi je vezano na mite in izmišljotine. Bil je "šala", popestritev. Zanimivo, mar ne, da številni izmed teh, ki se trudijo razbiti Evropsko unijo, dobro živijo na račun evropskih davkoplačevalcev, ki jim omogočajo poslansko plačo ter dnevnice za bivanje v Bruslju in Strasbourgu. Marine Le Pen vključena.

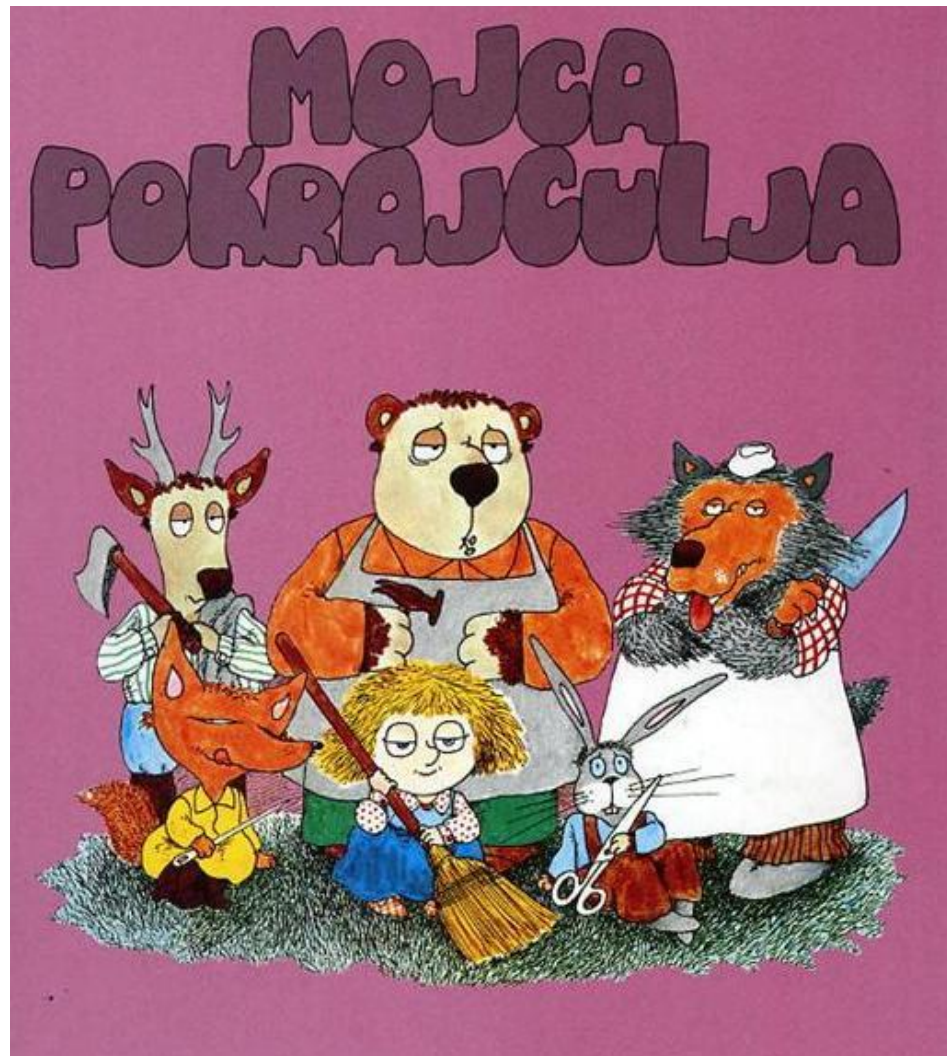
Podoba spola – nekoč in danes

© Can Stock Photo - csp11073345

Podoba spola – nekoč in danes

Pogled nazaj ...

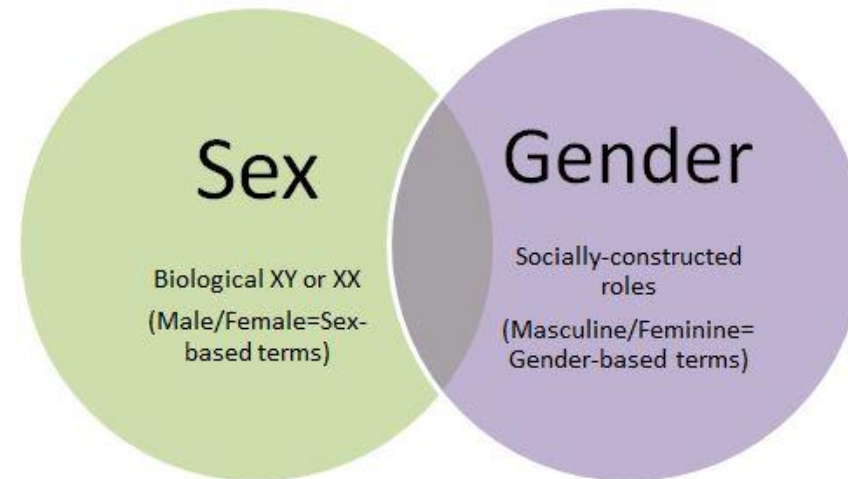

Ali je jezik le odsev sveta okoli nas?

- Povezava med predmetom in njegovim imenom
- Sapir-Whorfova hipoteza: Nismo pasivni posnemovalci sveta okoli nas, skozi jezik vanj projiciramo svoje ideje
- Pomemben vpliv kulture

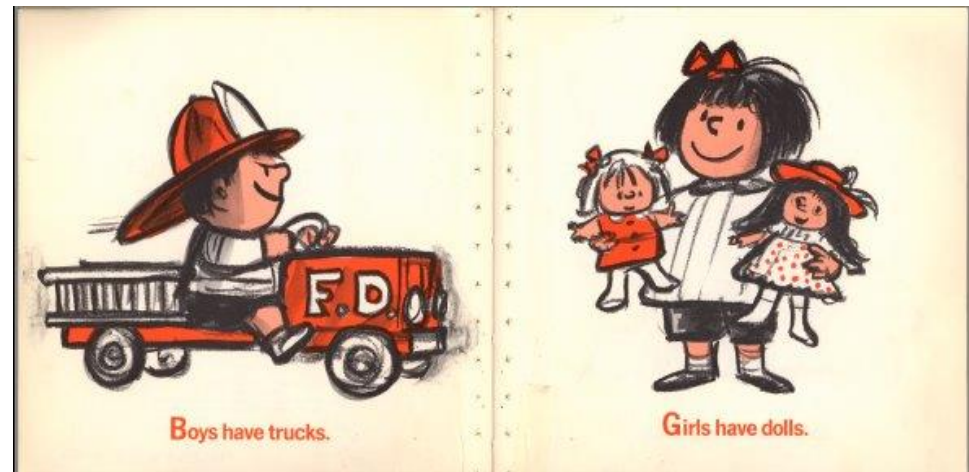
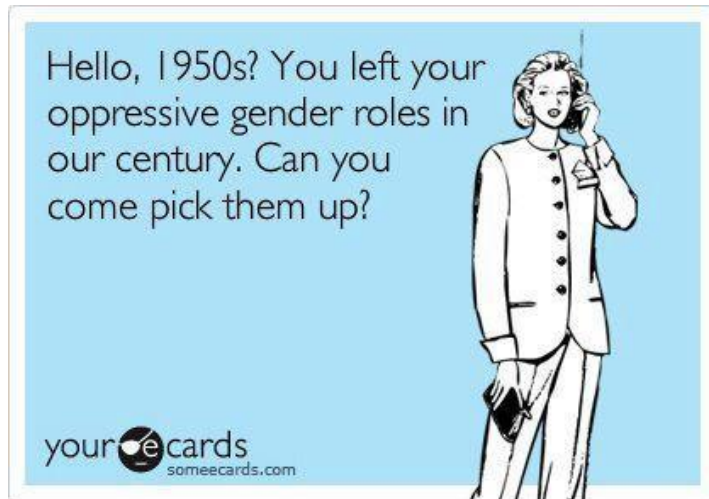
Spol – biološka in družbena kategorija

- Moški in ženski spol: biološke različnosti; kulturni in družbeni pomen
- Različna pričakovanja o vedenju, vlogi in dejavnosti vsakega spola
- Spolna dihotomija
- *Sex vs gender*

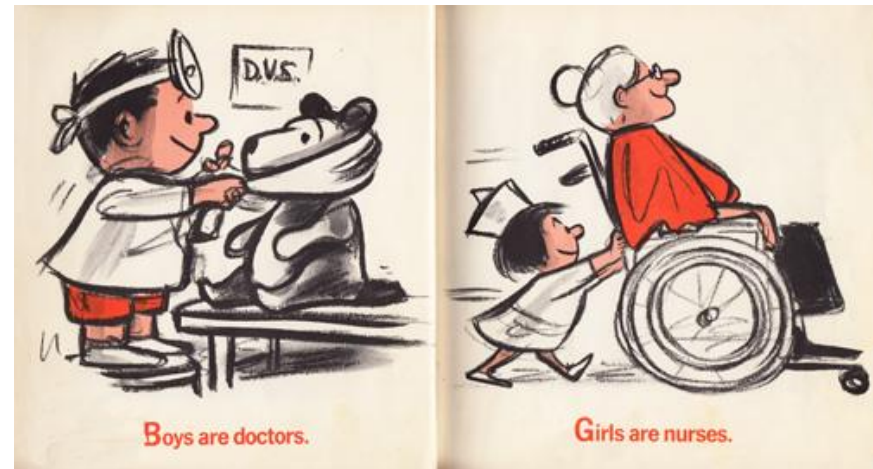
Spol – družbena kategorija

- **Spolna identiteta:** zavedanje lastnega spola in odzivanje nanj
- **Spolna vloga:** pričakovanje o vedenju glede na biološki spol
- **Spolni značaj:** lastnosti, ki naj bi bile predpisane določenemu spolu

Teorije o različnosti spolnih vlog

1. „Moško“ in „žensko“ vedenje je genetsko določeno.
2. Človeško vedenje je kulturno določeno in naučeno.

SSKJ

oseba
ženskega
spola,
navadno
dorasla

človek moškega spola,
navadno dorašel

■ Lastnostni pridevniki

ženska

majhna
mlada
modrooka
temnolasa
vitka
mirna
prijazna
noseča
poročena

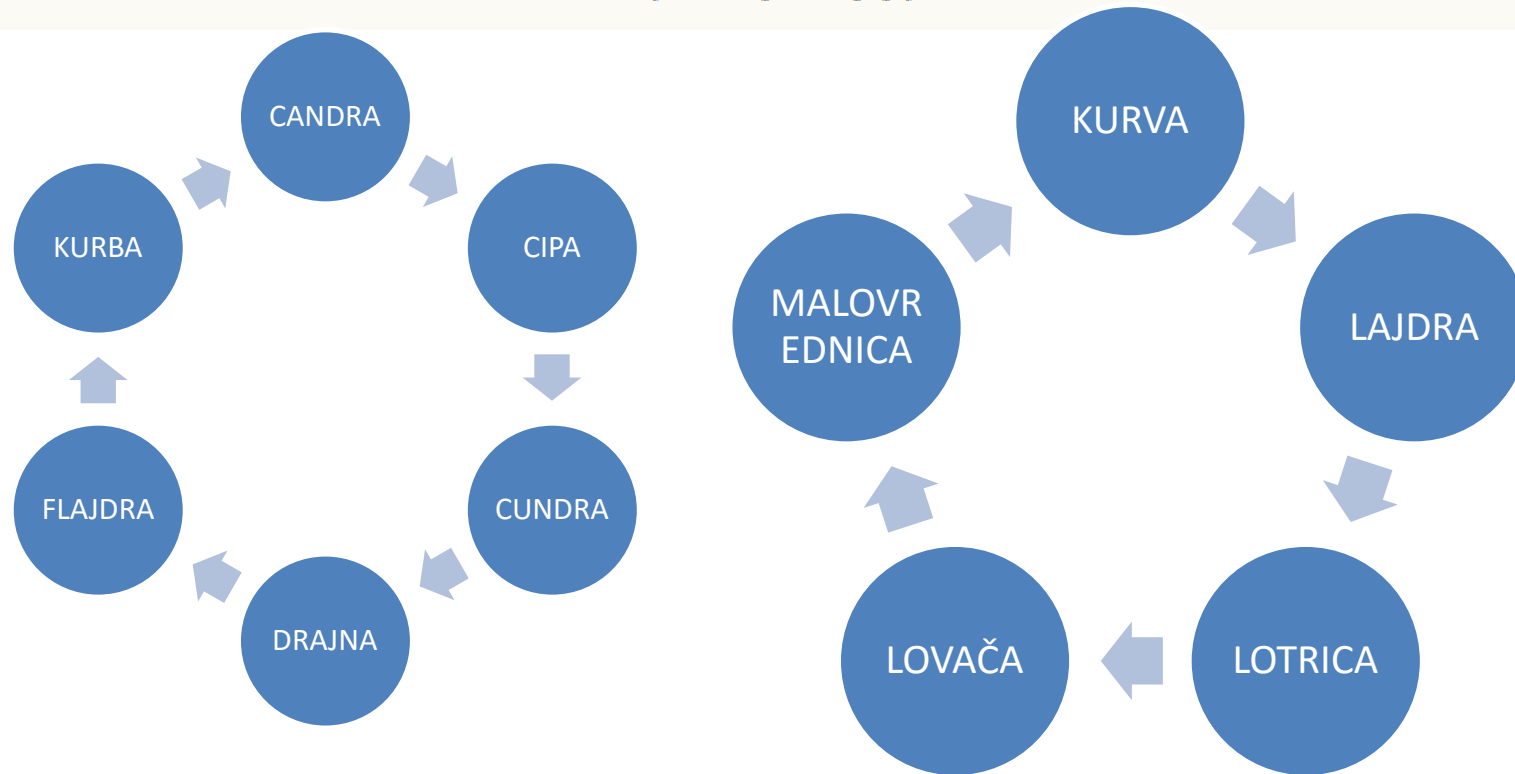
moški

bradat
lep
mlad

■ Zgledi rabe

gospodinja pere in lika (iztočnica *likati*)
negovala ga je v bolezni (iztočnica
negovati)
njegova žena je slab šofer (iztočnica
šofer)

nimfománka -e ž (â) ženska z bolezensko povečano spolno slo: bila je prava nimfomanka; nenasitna nimfomanka / pevec je v njej prebudil nimfomanko

andromaníja -e ž (î) bolezensko povečana spolna sla žensk; nimfomanija: trpi za andromanijo

Kaj počnejo fantje in kaj dekleta

SSKJ

Fant se je:

izučil
napravil
naredil
priučil
razvil v moža
streznil in začel študirat
z leti zbrihtal
razjaril
razšopiril

Dekle se je:

dušilo v solzah
kot mačkica privila k fantu
nosilo mimo gruče fantov
že zgodaj prostituiralo
lepo razraslo
skurbalo
sprostituiralo
teplo z jokom
branilo pred vsiljivci
zatrapalo vanj
zlajdralo
zonegavilo s tujcem
zvlačugalo

SSKJ 2

Glagol

Število pojavitev

prostituirati (se)	575
sprostituirati (se)	5
skurbati (se)	40
zlajdrati (se)	0
zonegaviti (se)	3
zvlačugati (se)	0

O ženskah

Babe se zbirajo, dež bo.

Če baba nima metle, pa z jezikom pometa.

Nevesta bogata je rada rogata.

Fatalna ženska → ki zaradi svoje lepote in nenavadnosti odločujoče, navadno negativno vpliva na moškega
Če lepo dekle šepeta, se sliši dalj kot glas zvona.

Ženska je kakor aprilsko vreme.

Dobra žena je božji dar.

Dobro ni vzeti iz mlina praseta in iz krčme dekleta.

Ženska in hudič

Kamor si hudič sam ne upa, pošlje babo.

Babe se še hudič boji.

Če vrag omaga, mu baba pomaga.

Kjer hudič ne zmore, ženska pripomore.

Hudič babi brusi jezik.

Baba je še hudiča v flašo stlačila.

Babe se še hudič boji v babariji, zato jo pošlje k lastni hudobiji.

O zakonu

Kdor hoče hvaljen biti, mora umreti, kdor hoče opravljan biti, se mora oženiti.

Mož je glava družine, žena pa krona – zlata ali trnova.

Žena drži pri hiši tri vogle in še pri četrtem možu pomaga.

Uboga hiša, kjer koklje pojejo in petelin molči.

Na nebu ni dveh sonc, v trdni hiši ne dveh gospodarjev.

Žena pusta, mož gotovo pijanec.

Moža je lažje dobiti kot obdržati.

Žena se v možu vidi.

Babe, pipca in konja ne posojaj sosedu

O moških

Boječ fant ni še nikoli pri lepi puncu spal.

Ni že vsak, ki nosi hlače, mož.

Biti copata

Brez moške glave ni prave naprave.
Brez moške glave pri hiši je težko življenje.

Moški : ženska

Kjer so babe na konju, tam so možje na psu.

Ljubezen se pri moškemu začne v očeh, pri ženski v ušesu.

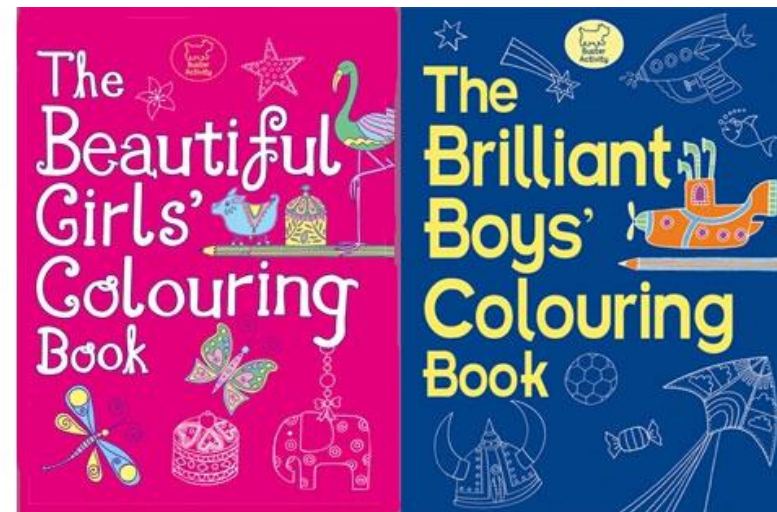
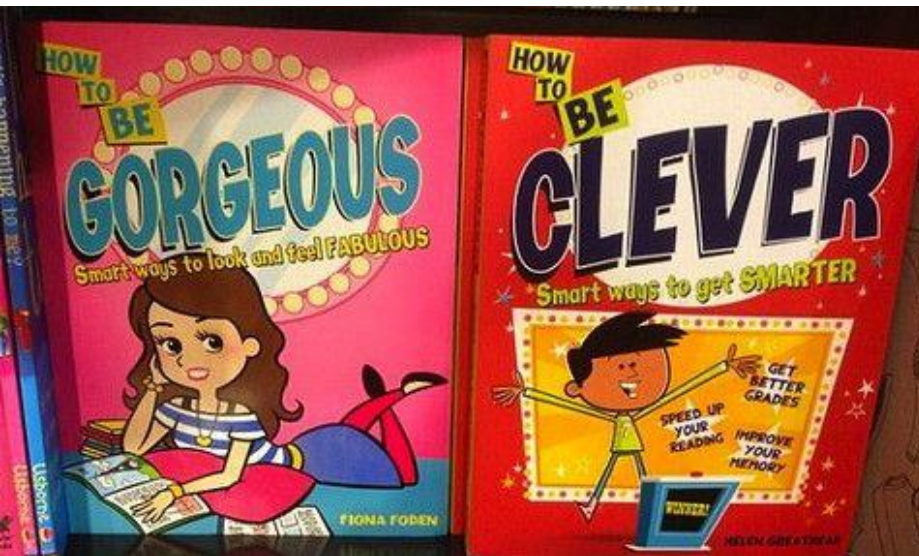
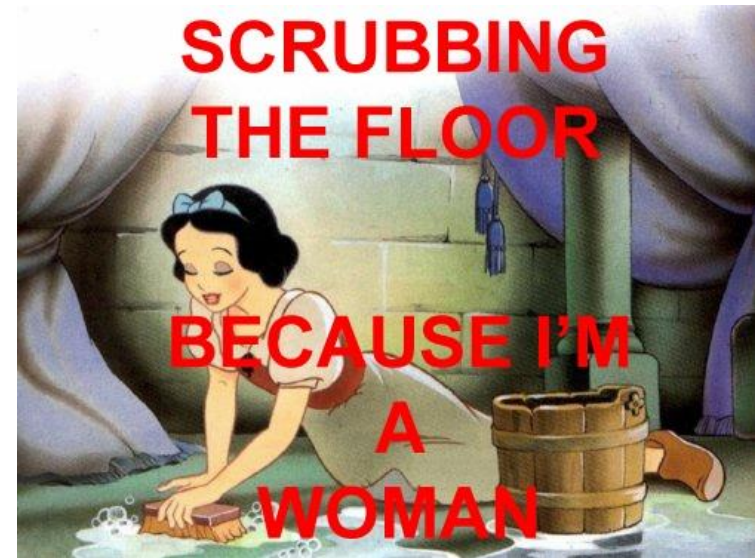
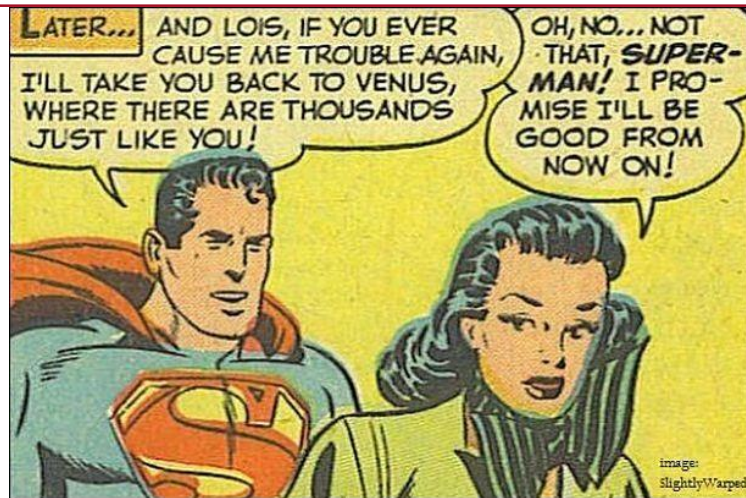
Če se moškemu kaj pove, gre pri enem ušesu noter, pri drugem pa ven; če ženski, gre pri obeh ušesih noter, pri ustih pa ven.

Varuj se ženske, ki govori o svoji kreposti, in moškega, ki se hvali s svojo poštenostjo.

Prirejeno po Korbar in Milovanović
2016

<u>S kakšen?</u>	<u>7,540</u>	<u>1.80</u>
samski	<u>117</u>	8.76
poročen	<u>130</u>	8.71
odrasel	<u>129</u>	8.68
pravi	<u>976</u>	8.59
mlad	<u>386</u>	8.41
oborožen	<u>71</u>	7.91
heteroseksualen	<u>57</u>	7.83
poženščen	<u>49</u>	7.70
sanjski	<u>56</u>	7.51
možat	<u>41</u>	7.43
normalen	<u>124</u>	7.24
sodoben	<u>72</u>	7.18
zrel	<u>40</u>	7.12
neznani	<u>55</u>	7.07
povprečen	<u>70</u>	7.04
kastriran	<u>31</u>	7.04
privlačen	<u>33</u>	6.98
seksi	<u>32</u>	6.89
ženski	<u>67</u>	6.85
oblečen	<u>29</u>	6.80
sposoben	<u>44</u>	6.77
uspešen	<u>67</u>	6.76
mrtev	<u>41</u>	6.75
nasilen	<u>33</u>	6.74
zamaskiran	<u>25</u>	6.72

<u>S kakšen?</u>	<u>12,421</u>	<u>1.60</u>
samski	<u>312</u>	9.54
feminilen	<u>198</u>	8.98
moški	<u>302</u>	8.86
ženstven	<u>158</u>	8.67
mlad	<u>484</u>	8.56
emancipiran	<u>133</u>	8.42
faličen	<u>134</u>	8.35
sodoben	<u>182</u>	8.13
noseč	<u>92</u>	7.83
odrasel	<u>94</u>	7.67
pameten	<u>147</u>	7.53
gol	<u>100</u>	7.50
poročen	<u>77</u>	7.39
uspešen	<u>127</u>	7.37
sanjski	<u>72</u>	7.30
normalen	<u>143</u>	7.20
ubog	<u>82</u>	7.20
sposoben	<u>81</u>	7.20
močen	<u>141</u>	7.09
namenjen	<u>101</u>	7.08
pogumen	<u>58</u>	7.08
muslimanski	<u>61</u>	7.07
samozavesten	<u>50</u>	6.99
posiljen	<u>47</u>	6.91
izobražen	<u>50</u>	6.87

Kako pa je potem v resnici?

- Moški in ženski govor
- Govor o spolih
- Spolno neobčutljivo izražanje

Barve po moško in žensko

Table 8.14 Male and female authors' use of colour terms in the BNC

	<i>Male authors</i>			<i>Female authors</i>			Female/ male quota
	Rank	N	Per million	Rank	N	Per million	
black	1	7,527	247.32	2	4,815	332.30	1.34
white	2	6,713	220.57	1	5,101	352.04	1.59
red	3	4,250	139.65	3	3,061	211.25	1.51
green	4	3,927	129.03	5	2,560	176.68	1.40
blue	5	2,770	91.02	4	2,787	192.34	2.11
brown	6	2,279	74.88	6	1,828	126.16	1.68
yellow	7	1,299	42.68	8	890	61.42	1.44
pink	8	653	21.46	7	963	66.46	3.10
purple	9	339	11.14	9	335	23.12	2.08
crimson	10	118	3.88	10	159	10.97	2.83
mauve	11	44 ^a	1.44	12	56	3.86	2.68
beige	12	38	1.25	11	92	6.35	5.08
indigo	13	25	0.82	13	40	2.76	3.37
cerise	14	9	0.30	14	5	0.35	1.17

Hedging

Table 8.16 Distribution of *you know* by function and by sex of speaker in a corpus of spoken New Zealand English

Function	<i>Number of occurrences</i>	
	Female	Male
<i>Speaker certain</i>		
Conjoint knowledge signal	12	13
Emphatic	22	10
Attributive	29	20
<i>Subtotal</i>	<i>63</i>	<i>43</i>
<i>Speaker uncertain</i>		
Appealing	16	18
Linguistic impression signal, lexical	17	22
Linguistic impression signal, qualifying	1	10
Linguistic impression signal, false start	8	9
<i>Subtotal</i>	<i>42</i>	<i>59</i>
Grand total	105	102

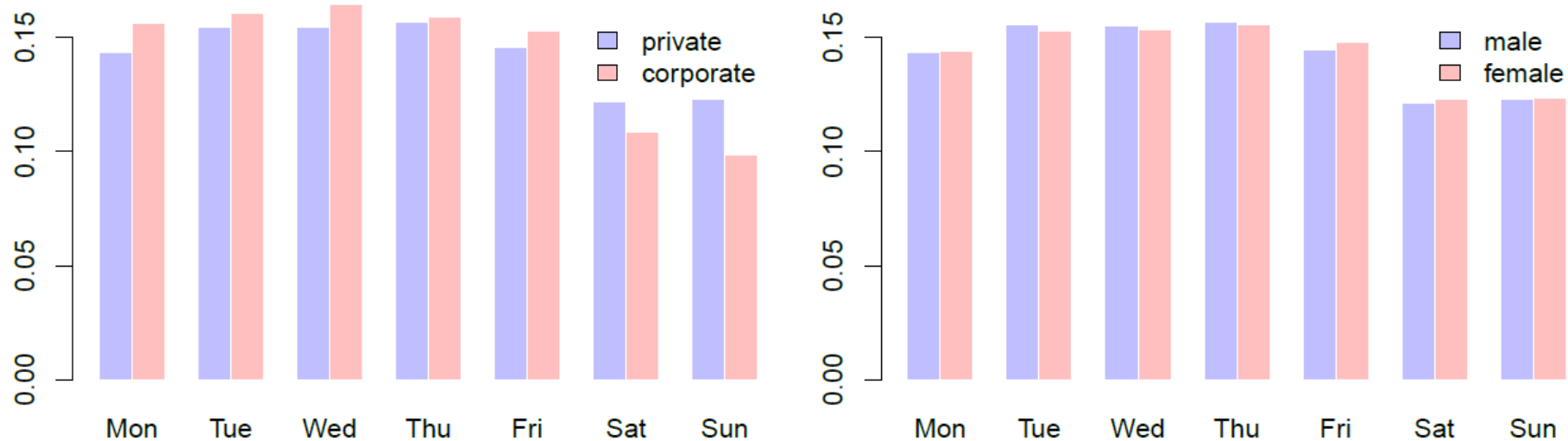
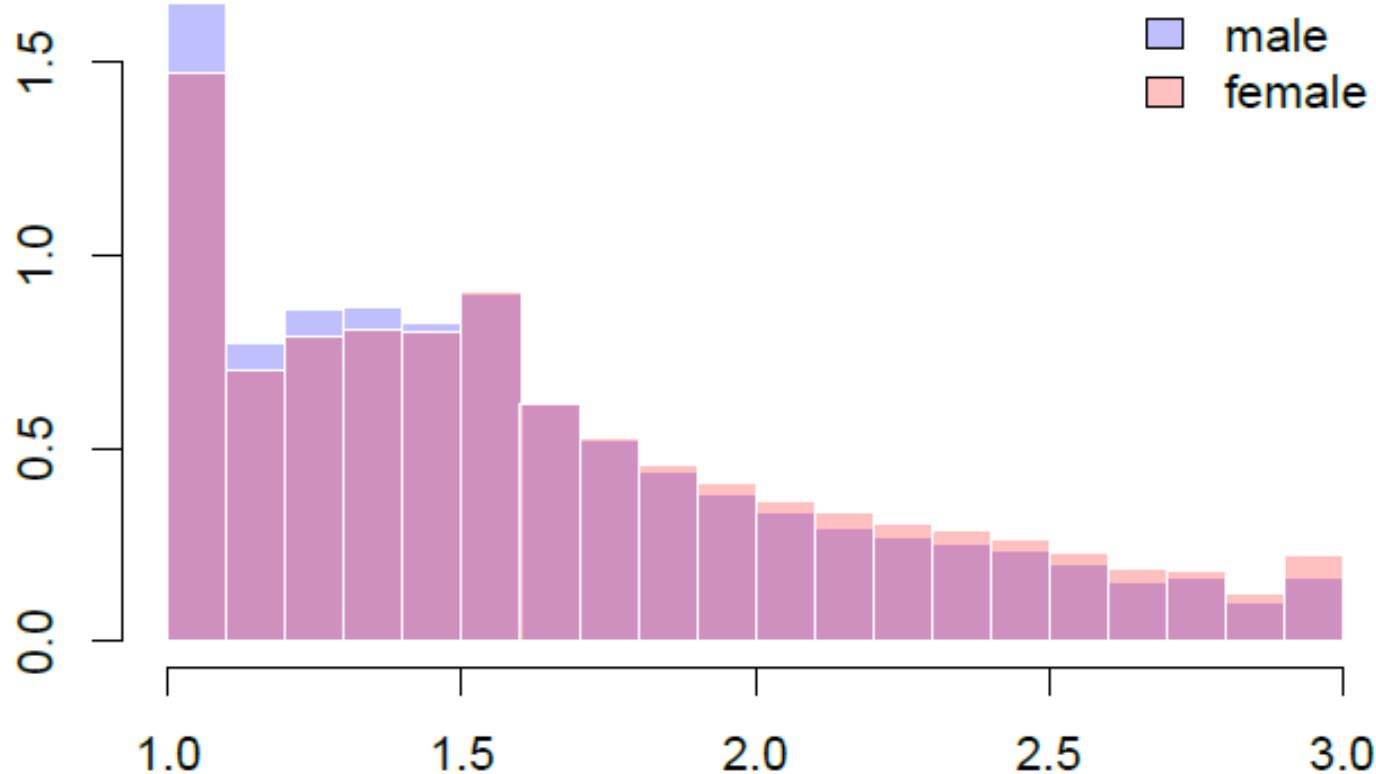

Figure 1: Probability distribution of tweets by day of week, separate by source (left) and gender (right)

Retvitanje in lajkanje

	retweeted	favorited
private	8.5%	30.2%
corporate	16.3%	18.0%
male	9.4%	29.2%
female	6.8%	32.9%

Standardnost besedila

Sentiment

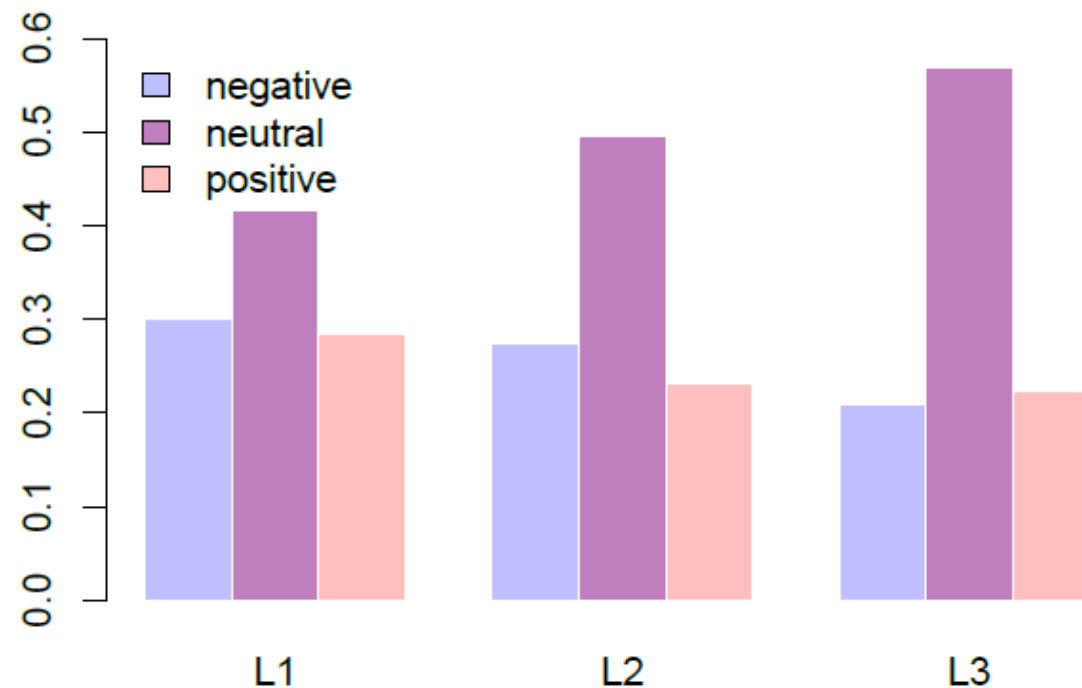

Figure 7: Distribution of the sentiment by language standardness (L1 - completely standard, L2 - slightly non-standard, L3 - very non-standard)

Standardnost po času

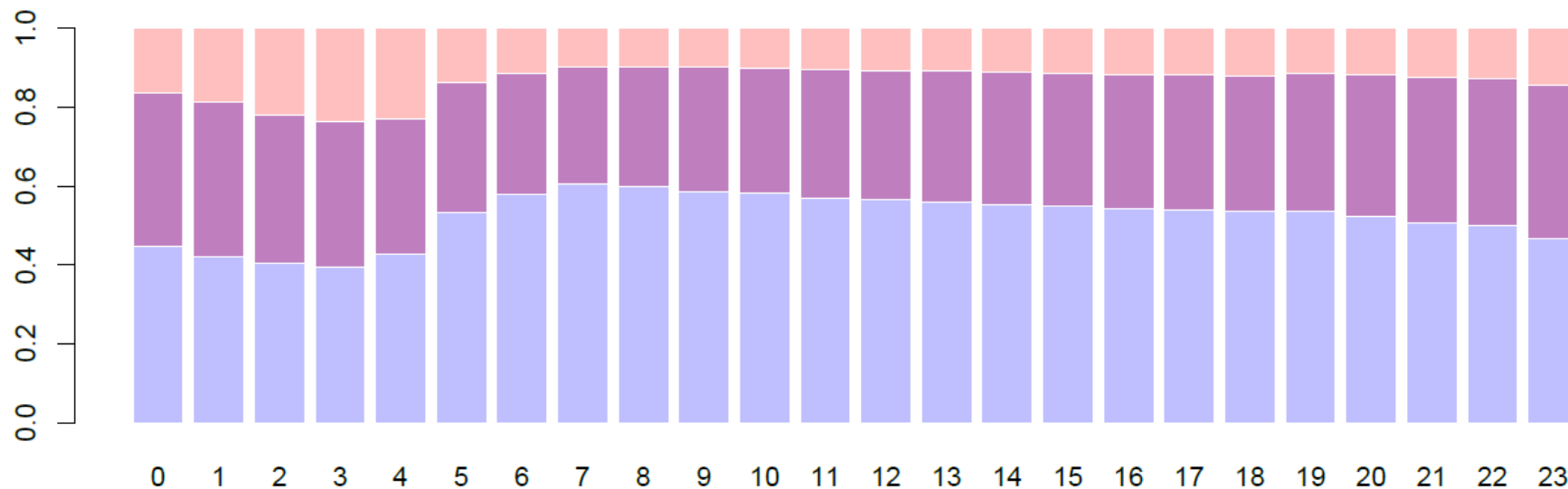

Figure 4: Standardness by hour of day, standard represented with blue, very non-standard with red

Kako in kaj govorijo spoli

- Standardnost
- Hedging
- Zgovornost
- Čas objavljanja
- Sentiment
- Odnosi do določenih pojavnosti
- Preklinjanje
- Vljudnost
- Barve

Govor o spolu

- Kaj (najpogostejše) počnejo moški in kaj ženske?
- Kakšni so moški in kakšne ženske?
- Kdo
 - pije,
 - vara,
 - lenari,
 - spletkari,
 - tečnari itd.

Table 8.9 The most frequent adjectives associated with *man* and *woman* in the frame *a + adjective + man/woman* in the BNC

<i>Rank</i>	<i>a + adjective + man</i>		<i>a + adjective + woman</i>	
1	young	873	young	361
2	good	172	married	117
3	#-year-old ^a	133	#-year-old ^a	100
4	married	107	beautiful	67
5	big	100	middle-aged	48
6	black	83	pregnant	42
7	rich	83	good	35
8	tall	77	single	32
9	local	76	real	22
10	great	66	black	21
11	dead	65	fat	21
12	white	62	tall	20
13	nice	61	white	19
14	middle-aged	60	naked	18
15	new	57	different	16

Note: ^a The hash sign # indicates any number, so included here are *2-year-old*, *3-year-old*, *49-year-old* etc.

Moški so ..., ženske so ...

Man: *big, rich, local, great, dead, nice, new*

Woman: *beautiful, pregnant, single, real, fat, naked, different*

Kaj počnemo ...

Table 8.13 Most frequent verbs in the frames *she* + verb + *him* and *he* + verb + *her* in the BNC

Rank	she + verb + him		he + verb + her	
1	told	559	told	581
2	gave	219	gave	283
3	saw	201	kissed	162
4	watched	134	took	143
5	heard	134	asked	125
6	loved	132	loved	123
7	wanted	100	wanted	118
8	asked	93	saw	117
9	followed	92	held	100
10	found	73	watched	93
11	let	68	pulled	91
12	reminded	68	left	88
13	felt	60	led	82
14	left	60	handed	75
15	kissed	57	reminded	66

she + verb + him: heard, followed, found, let, felt
he + verb + her: took, held, pulled, led, banded

Figure 8.2 Unique verbs in the top fifteen in the frames *she + verb + him* and *he + verb + her* in the BNC.

Smernice za nezaznamovano rabo

- Splošno načelo je, da se pri poimenovanju oseb, poklicev itd. praviloma izogibamo rabe generičnega moškega spola
- Predlog za uporabo množinskega samostalnika: na ta način se izognemo spolno diskriminatorni samostalniški obliki v množini; ta pristop lahko uporabimo
 - v tekstu, ki je formalen (npr. delavstvo namesto delavci);
 - v tekstu, ki vključuje osebni slog (npr. študentarija namesto študenti).ga moškega spola.

Smernice za nezaznamovano rabo

- Predlog za uporabo glagolnika kot samostalniške besede ali uporabo nadomestnega samostalnika, ki ni v »nezaznamovanem« (tj. generičnem) moškem spolu; predlagana raba je možna le, kadar to ustreza vsebini (npr. »S historične perspektive je arhivarstvo pomembno opravilo.« in »Arhivarjenje je s historične perspektive pomembno opravilo.« namesto »S historične perspektive opravlja arhivar pomembno opravilo.« ali »S historične perspektive opravljajo arhivarji pomembno opravilo.«)

Smernice za nezaznamovano rabo

- Predlogi za rabe samostalnikov, ki označujejo osebe, v ženski in moški obliki:
 - v tekstu, ki je formalen, a hkrati vključuje zahtevo po stilu, uporabimo obe obliki v celovitem zapisu (npr. ženske in moški/moški in ženske) ali najdemo izraz, ki je množinski (npr. poslušalstvo);
 - v tekstu, ki vključuje osebni slog, lahko poleg zgoraj navedenih različic uporabimo obe spolno zaznamovani obliki v ednini (npr. profesor in profesorica, bralka in bralec);
 - v tekstu, ki je administrativne narave (vključno z zakonskimi besedili), lahko uporabimo okrajšave za drugo spolno zaznamovano obliko samostalnika (npr. ministrica/-er ali minister/-ca).

- Pri rabi samostalnika človek in ostalih slovničnih pokazateljev spola, ki se nanj naslanjajo (»kdor«, »vsak«) v stavkih, s katerimi želimo tretjeosebno in s tem posplošeno opisati določeno mnenje ali situacijo, nastopi moška skladnja in s tem z vidika ozaveščanja razmerij spola absurдна situacija, ko začne ženska govoriti kot moški (npr.: »Ana pravi: 'Človek je pač prisiljen ukrepati v skladu s situacijo.'«) Temu se lahko izognemo z opuščanjem takšnega načina izražanja ali, v primeru ženske govorne, s posplošeno rabo samostalnika ženska (npr. »Ženska je pač prisiljena ukrepati v skladu s situacijo.«) Ob opisani rabi se sicer vsiljujejo dodatni (konotativni) spolno zaznamovani pomeni, a z redno aplikacijo pravila se začnejo izgubljati.

Nezaznamovana sintaksa

- V primerih, ko se glagolska oblika ravna po samostalniku, lahko menjamo vrstni red spolno zaznamovanih samostalnikov tako, da je glagolska oblika enkrat ženska, drugič moška (npr. »informacije, ki so jih podale respondentke in respondenti« in »informacije, ki so jih podali respondenti in respondentke«). Ta način spolno občutljive rabe jezika ustreza slovničnemu načelu, da se glagolska oblika lahko ravna po »naravnemu« spolu, in sicer tistemu, ki je v stavku bližje glagolu.

Nezaznamovana sintaksa

- V primerih, ko gre za subjekt, ki je spolno raznoliko sestavljen in se v skladu s pravili slovnice glagol spolno diskriminatorno izrazi z moško končnico (npr. »Parlamentarke Zares in parlamentarec SDS so se odločili, da ne bodo glasovali.« ali, s primerom iz vsakdanje govornice, ki vključuje še /simptomatični/pasji subjekt: »Tina, Maja in Švrk so šli na sprehod.«), je priporočljivo običajno sintakso razgraditi, tako da se diskriminatornemu pravilu izognemo (npr. »Parlamentarke Zares so se odločile, da ne bodo glasovale, enako velja za parlamentarca SDS.« ali »Tina in Maja sta šli na sprehod, s sabo sta vzeli Švrka.«)

Nezaznamovana sintaksa

- V uporabi dvojine, ki se nanaša na ženski stavčni subjekt, uporabljamo končnico glagola -i, saj se specifičnost slovenščine za izražanje dvojine ob nanašanju na dve ženski tudi pri glagolu ne bi smela izgubiti (npr. »Šli sva v kino.«).

Toda ...

Tabela 1: Raba moškega slovničnega spola v generični obliki.

		Uporaba moškega slovničnega spola v generični obliki	Drugo
Eva	63 %	19	11
Mateja	39 %	14	22
Andrej	50 %	5	5
Jasna	29 %	4	10
Nika	74 %	14	5
Maja	50 %	8	8
Bojan	68 %	15	7
Tjaša	38 %	5	8
Katarina	39 %	20	31
Janez	74 %	40	14
Oliver	77 %	10	3
Skupaj	56 %	154	119

Vir: Perger 2016

Toda ...

Tabela 2: Raba ženskega slovničnega spola pri samonaslavljanju.

		Samonaslavljanje v moškem slovničnem spolu	Samonaslavljanje v ženskem slovničnem spolu
Eva	63 %	55	92
Mateja	78 %	25	93
Jasna	94 %	13	188
Nika	74 %	13	38
Maja	75 %	13	40
Tjaša	99 %	2	205
Katarina	87 %	17	123
Skupaj	87 %	118	758

Vir: Perger 2016

Nevtralnost – kaj z njo?

- „Ženske“ oblike
- (Tipično moški/ženski) poklici
- Poimenovanja skozi čas

Poimenovanja skozi čas

Table 8.4 Frequency of *firemen* and *fire fighters/firefighters* in the Time Corpus:
per million words

	<i>1920s</i>	<i>1930s</i>	<i>1940s</i>	<i>1950s</i>	<i>1960s</i>	<i>1970s</i>	<i>1980s</i>	<i>1990s</i>	<i>2000s</i>
firemen	11.4	14.0	12.0	9.3	9.1	8.3	5.9	2.3	0.7
fire fighters/ firefighters	0.24	0.95	1.34	1.04	0.84	1.70	7.75	3.66	10.70

Poimenovanja skozi čas

Table 8.6 Frequency of *poet* and *poetess* in the Time Corpus: absolute figures

	1920s	1930s	1940s	1950s	1960s	1970s	1980s	1990s	2000s
poet	537	871	815	1,052	1,147	611	397	335	127
poetess	36	44	54	50	23	6	1	0	0

Table 8.7 Frequency of *actor* and *actress* in the Time Corpus: absolute figures

	1920s	1930s	1940s	1950s	1960s	1970s	1980s	1990s	2000s
actor	463	639	685	1,246	1,122	932	832	732	730
actress	601	697	646	1,077	1,048	726	609	461	387
Total	1,064	1,336	1,331	2,323	2,170	1,658	1,441	1,193	1,117

Hvala za pozornost!

damjan.popic@ff.uni-lj.si